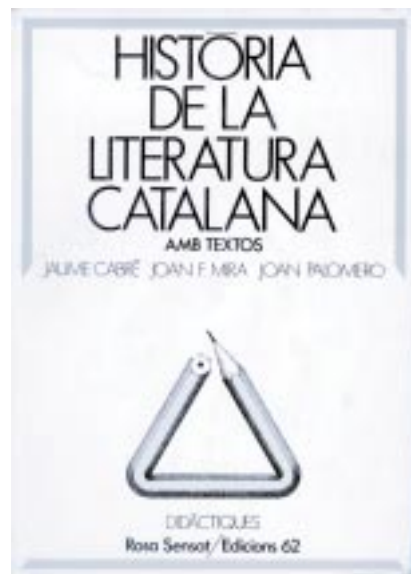

Els espectacles continuats com la tele eren impensables fa 200 anys i en canvi el model d'escola és encara aquell, el lloc d'anar-hi a estudiar unes lliçons prefabricades que continuament s'estan quedant curtes respecte de molts dels aspectes de la vida quotidiana actual. El pobre mestre està aquí encara amb unes lleis que l'obliguen a fer determinades coses que ja no hauria de fer, amb una organització, amb una concepció d'escola, tot aquest problema, aquest desfasament entre el model d'escola i el model de societat, recau sobre el mestre.

I davant aquestes noves situacions com cal actuar?

«Cal preveure i planificar, en general i en concret. Però vivim en un país que ho ha fet molt poc. Als anys 60 tenim el cas del barri del sud-oest del Besòs, urbanitzat per acollir 50.000 persones i no s'hi havia planificat cap escola. Això no va sortir a la llum fins que es van produir les greus rierades del 62 i la República francesa va col·laborar per crear-hi una escola, i una república laica com la francesa hi va enviar els germans gabrielistes perquè portessin l'escola perquè no es fiava d'un govern que era capaç de fer un barri de 50.000 persones sense escola. Cinc anys després Villar Palasí, l'últim ministre franquista va creure solucionar el tema de l'escola rural a Galícia fent l'escola més gran que s'ha fet mai a l'Estat. Tenia 75 aules i per fer-la es van tancar totes les escoles d'un conjunt de poblets de Galícia i els nens anaven amb transport en aquesta gran escola. I hi havia nens que es passaven 4 hores en transport escolar i 5 a l'escola. Aquesta mentalitat funciona encara. No es fa una planificació lligada a la diversitat social i geogràfica, el model d'escola pirinenca o riberenca, de població nova o vella, gran o mitjana, això no es fa. Jo t'he posat dos casos extrems però les urbanitzacions es fan sense comptar amb l'escola, i la immigració s'agafa quan ja és un problema. Hi ha poblacions en què la gent hi ha treballat seriosament, com per exemple

Santa Coloma de Farners, amb la seva Escola Samba Kuwali per acollir els immigrants grans, des de fa molts anys. Aquí a Llorenç del Penedès s'han anat integrant escolarment i els nanos i els magribins de Llorenç, que no és que siguin molts, parlen perfectament el català i l'àrab, són ells mateixos i estan integrats. Ho ha fet bastant bé un ajuntament com el de Vic, on hi ha entre un 15 i un 20% de magribins, s'hi han fet coses interessants. Però, és clar, el que no pot funcionar de cap manera són coses com El Raval de Barcelona. Aleshores, és clar, quan la situació és insoluble, surt el problema. La immigració no la pot resoldre només l'escola, l'ha de resoldre l'escola juntament amb l'urbanisme, el treball, de manera que no es faci cap mena de ghetto sinó d'integració. Això per exemple, a l'any 52, quan es va fer el congrés eucarístic a Barcelona, la gent d'Acció Catòlica va tenir la idea de fer un barri, el barri del Congrés, i per disposició van anar distribuïnt les cases segons la proporció d'habitants de Barcelona, oriunds d'Extremadura... és un barri que s'ha mantingut perfectament i, a més, és molt català, la seva escola és la Pompeu Fàmbra, i ha sabut integrar totes les proporcions de la immigració que arribava a Barcelona als 50. És una cosa de sentit comú. El problema no es pot arreglar només a l'escola; l'escola ha de col·laborar però és un problema que els ajuntaments han de tenir mitjans per solucionar.»

Hi ha mestres que diuen que molts pares deleguen tota la responsabilitat educativa en els mestres. Què en pensa?

«Jo he treballat sempre amb la idea que una escola no va bé si els pares no se la fan molt seva en el sentit de saber què fan els nens a l'escola i col·laborar des de casa amb el que es fa a l'escola i viceversa, és a dir, que a l'escola se sàpiga que passa a casa. Sempre que els mestres ens hem posat a tret dels pares la cosa ha anat bé. Quan els hem demanat alguna cosa sempre hem tingut resposta positiva. Quan comença una dinàmica inversa, en què el mestre se sent insegur i no hi ha correspondència sempre hi ha estirabots. Però si agafes el moviment d'associacionisme de pares veus la voluntat que hi ha de col·laborar i d'entesa amb els mestres,

estem en el millor moment. Dir que els pares dimiteixen no em sembla encertat; en tot cas hi ha hagut pares que han sobrevalorat l'escola, perquè potser no l'han entesa prou. Perquè sí tu valores com cal l'escola saps que tu hi tens el teu lloc. D'anècdotes n'hi ha moltes: fills violents, pares violents, gent que no s'entén. Aquí al Vendrell, per exemple, a un nano magribí que està entre parlar àrab, català i castellà, un dia la mestra li va preguntar en què parlava amb els seus pares, el nano es va quedar sobtat tot dient que els pares no parlen amb els nens. Hi ha tantes situacions com ambients diferents. Jo penso que no hem tingut mai a Catalunya un associacionisme de pares d'alumnes tant fort com el que tenim ara i que tots aquests problemes s'han d'encarrilar a partir de l'associacionisme i amb el diàleg entre pares i mestres dins de cada escola i en general. La meua experiència de 40 anys de relació mestres-pares ha estat sempre positiva».

La professió de mestre té el prestigi social que mereix?

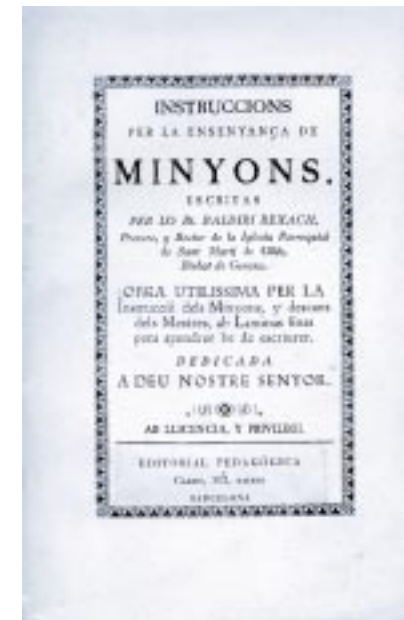
«Conec mestres molt bons, suposo que prestigiosos, encara que aquesta paraula de prestigi social no m'agrada, no sé de què serveix. La meua experiència em diu que quan un mestre treballa bé i a fons, s'entén amb els pares i troba el lloc que li correspon en la societat, no prestigi d'estar més amunt que un altre. L'important és que coneguis cada un dels nanos, que hi puguis parlar, que sentis com et diuen "senyu", "mestre", o "profe", i notis que hi ha un reconeixement personal. És el màxim prestigi que es pot esperar per a un mestre».

Aquesta feina requereix molt d'entusiasme?

«Suposo que totes les feines en requereixen. Però qualsevol feina que signifiqui tractar amb persones ja siguin nens, malalts, vells... necessita d'una vivor, de posar la teua personalitat en joc, perquè tant tu com amb qui treballes esteu vivint i esteu fent una cosa que a ell l'afectarà molt però que a tu també t'afectarà. La meua mare era una mestra molt ben formada i entusiasta de mena, i al cap de dotze anys d'exercir va notar que havia assolit una maduresa, que cada any faria una cosa diferent, però que era una persona madura que dominava la classe, perquè coneixia cada un dels nens».

Avui dia molts mestres pateixen depressions. Com analitza aquest fenomen?

«L'escola neix amb la revolució francesa i s'escampa al llarg del XIX i el XX. Aleshores l'escola era el lloc on els nens veien per primera vegada lletres i sentien per primera vegada coses. Dos-cents anys després d'escola obligatòria, l'entorn està ple d'estímul socials i els nens quan van a l'escola ja han llegit moltíssimes frases a la tele, de manera activa. Per exemple senten el missatge "beba coca-cola" i van a la nevera i la beuen. Això abans era impensable. Els espectacles continuats com la tele eren impensables fa 200 anys i en canvi el model d'escola és encara aquell, el lloc d'anar-hi a estudiar unes lliçons prefabricades que continuament s'estan quedant curtes al respecte de molts dels aspectes de la vida quotidiana actual. El pobre mestre està aquí encara amb unes lleis que l'obliguen a fer determinades coses que ja no hauria de fer, amb una organització, amb una concepció d'escola, tot aquest problema, aquest desfasament entre el model d'escola i el model de societat, recau sobre el mestre. Tot i que s'han fet molts canvis i l'escola actual és molt diferent de l'escola del 1850, que va ser criticada el 1920 per Freinet anomenant-la escola caserna, era una escola per definició tancada, aïllada, i avui les escoles tenen finestres, portes, se n'ha de sortir, i els de fora han d'entrar-hi. Encara que hi ha hagut tot aquest procés no hi ha dubte que queden coses com per exemple els exàmens que són un papus per als nens, però més per als mestres. Encara que en diguin avaluacions o controls, és igual, no tenen sentit. És tot un altre treball el que s'ha de fer. A les bones universitats angleses tot es fa a partir de treballs i el diàleg amb el professor. Això significa que a Oxford no hi ha mai una classe de 120 alumnes. Segur que un mestre no ho pot fer tot bé, cada any ha d'estar alerta per veure què s'ha de canviar. Conec mestres bastant ben formats que comencen a fer plantejaments sobre nous temes com la diversitat i després s'ensorren. Penso que la formació permanent del mestre hauria de consistir no tan sols en cursos d'estructuralisme, generativisme o constructivisme, de matemàtica nova, o de gestió, hauria de ser de cultiu de l'expressió i la col·laboració personal, en el sentit de plantejar quines dificul-

tats tenim i analitzar-ho plegats, i adonar-se que entre ells poden i han de trobar la solució: el que poden fer els mestres i el que han de fer els altres, per plantejar-ho als pares i a les administracions. Les solucions mai vénen de fora, soles.

Com valora que es facin concerts amb escoles privades d'èlit?

«Voldria abans dir que a Catalunya s'ha silenciada una cosa que només ha passat aquí. Que és que moltes d'aquelles escoles que van néixer com a escoles privades perquè no podien ser escola pública, però que volien fer un servei a la pròpia societat, a Catalunya, van aconseguir una llei per passar d'escoles privades a escola pública. Aquesta llei ha servit per a 100 escoles escampades per tot Catalunya, que és molt. A més estem parlant d'unes escoles de les millors des d'un punt de vista pedagògic. L'historiador de l'escola, Jordi Monés, diu que una característica de les escoles de renovació a Catalunya és la seva voluntat de fer escola pública, escola per a tots. Pel que fa a la subvenció o concert amb l'escola privada, la Constitució del 78 contempla el manteniment de l'escola privada amb fons públics sempre que l'escola concertada compleixi determinats requisits, com ara les condicions de matrícula, la gratuïtat dels estudis o que l'assignatura de religió no sigui obligatòria. I amb els diferents governs que hi ha hagut, segons la seva sensibilitat política, s'ha actuat diferent a l'hora de fer els

concerts. A l'etapa del govern del PSOE, per exemple, no es donaven subvencions a escoles d'èlit, en canvi el PP sí que ho ha fet. A Catalunya s'han fet concerts i donat subvencions sense exigir als centres determinats requisits. Hi ha escoles privades amb concert, però amb serveis i preus que les fan inaccessibles a la majoria. A la privada, a més, li han deixat fer que la primària i la secundària tinguin continuïtat en els mateixos centres i això dona més seguretat als pares i en els últims anys molts treuen els fills de l'escola pública per dur-los a la privada».